

Statsvetenskapliga förbundet

Förbundsredaktör: Magnus Erlandsson

Förbundsredaktören har ordet

Två snabba effekter av Högskoleverkets kvalitetsgranskning var glada twitter-utrop från de rikligen belönade¹ och att de studenter som sökte statsvetenskap inför hösten upplystes – på ett mycket tydligt sätt – om betyget på utbildningen före det avgörande klicket på Högskoleverkets sökportal. Hur många som på grund av orden i svart: ”Studenterna och därmed utbildningen uppnår inte ett eller flera av de utvärderade målen i examensbeskrivningen” valde att inte ge utbildningar med ”bristande kvalitet” en chans är kanske svårt att uppskatta – men rimligen påverkade det årets ansökningar. Särskilt viktigt tycks det då vara att utvärderingen var rättvisande och att effekterna på både kort och lång sikt är eftersträvansvärda.

Men hur är det egentligen med kvalitetsutvärderingens rättvisa och effekter? Frågan går på dessa förbundssidor till Lena Lindgren.

E-post: magnus.erlandsson@mah.se

En utvärderare om Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering 2011–2014

Av Lena Lindgren

Av redaktören för Statsvetenskapliga förbundets tidskrift fick jag strax innan sommaren det roliga uppdraget att utifrån min utvärderarhorisont reflektera över Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering 2011–2014,

1 ”Vill du bli statsvetare ska du förstås läsa bästa statsvetenskapliga utbildningen, vid Göteborgs universitet...” tweet av Henric Oscarsson, 20 juni 2012. ”Utbildningarna i statsvetenskap och i europakunskap i Göteborg bäst i landet...” tweet av Ulf Bjereld, 20 juni 2012.

inklusive den nyss överlämnade utvärderingen av statsvetenskapliga utbildningar. Vad är då lämpligare att utgå ifrån än programteorimetoden som de flesta utvärderare anser vara ”standard evaluation procedure”?

PROGRAMTEORIANALYS

Programteorimetoden bygger i grova drag på tanken att alla åtgärder (program, policys, metoder etc.) – även ett utvärderingssystem – vilar på en viss logik (programteori) om hur åtgärden åstadkommer förväntat resultat; gör man A så händer B och det för i sin tur med sig C och D. Namnet till trots är programteori (i normalfallet) inte en teori i vetenskaplig mening som på basis av tillförlitlig kunskap förklarar hur en åtgärd fungerar. Programteori handlar också om förklaring, men förklaringen har sin grund i hur de som skapat eller beslutat om en viss åtgärd tänker sig att den fungerar. Dessa tankar är oftast underförstådda men kan rekonstrueras med hjälp av policydokument och intervjuer. Den som gör rekonstruktionen har därmed att tolka hur åtgärden ifråga är tänkt att fungera. En rekonstruerad programteori kan sedan användas på olika sätt, vanligen som stöd i samband med planering av en utvärdering. Genom att programteorin tydliggör antagna förlopp och orsakssamband som ofta bara är implicita utgör den också ett utmärkt underlag för ett strukturerat resonemang kring en åtgärds tänkta sätt att fungera.

Programteorianalys kallas den sistnämnda tillämpningen och det är en sådan som avses i denna text. Inspiration till frågorna nedan som mitt resonemang är uppbyggt kring har jag hämtat från utvärderingsforskarna Dahler-Larsen (2000) och Funnel & Rogers (2012).

- Om utvärderingssystemet är lösningen, vad är problemet?
- Är den kunskap som utvärderingssystemet